

De nieuwe St. Maarten

Eene vertelling naar het duitsch van

A. VOLLMAR

door ELISABETH.

NIJKERK, G. F. CALLENBACH.

1894

De Nieuwe St. Maarten.

EENE VERTELLING NAAR HET DUIJSCH

VAN

A. VOLLMAR.

DOOR

ELISABETH.

NIJKERK
G. F. CALLENBACH.

I.

De weduwe Reeser kon heel netjes naaien en verstond ook bijzonder goed de kunst om mutsen te plooiën; daarom wilden alle boerenvrouwen en jonge meisjes uit de omliggende dorpen, hare kleederen alleen door haar gemaakt hebben, en zij zouden de stille, vlijtige vrouw liefst dag en nacht bij zich hebben gehouden.

Maar, hoe graag vrouw Reeser zich ook naar de menschen wilde schikken, kon zij onmogelijk langer dan een middag buitenshuis werken. Want niet alleen moest zij hare kleine woning netjes en ordelijk houden, maar zij had bovendien ook twee kinderen te verzorgen en die liet zij niet graag alleen.

Wel was Martinus al zes jaar oud en een bijzonder verstandig kereltje, maar Leentje was pas drie jaar, zij kon dus niet lang zonder moeder; en om u de waarheid te zeggen: moeder zelf kon het ook niet lang uithouden zonder haar kleine meisje.

Zoolang vader leefde, was alles heel anders geweest; toen verdiende hij ruimschoots het brood voor zijn huisgezin, maar nu moeder, omdat hij gestorven was die zwarte japon droeg, moest zij hard werken om zichzelf en hare kinderen van het noodige te voorzien. Men kon het haar wel aanzien, dat het werken haar vaak zwaar viel, want zij was zoo bleek en mager en als zij afgemaakt naaiwerk naar hare klanten bracht, moest zij heel langzaam loopen en onderweg telkens rusten.

Ongeveer op een kwartier afstand van hun huisje stond, een eindje van den straatweg af, een ijzeren beeld omringd door dicht geboomte. De kinderen gingen bijna elken dag in

dit boschje spelen, en als moeder uit was, bleven zij hier altijd op haar wachten; verder mochten zij niet gaan.

Het was een heerlijke Zondag in September. Des morgens was moeder naar de kerk geweest en had Martinus naar gewoonte op Leentje gepast. Van middag zouden zij met moeder naar het boschje gaan, om daar te spelen. Geen wonder dat zij blij waren toen vrouw Reeser uit de kerk kwam; vooral Martinus had gedacht, dat er geen eind aan dien morgen zou komen. Er wachtte hem namelijk iets heerlijks; moeder had een nieuw buisje voor hem gekocht en dat zou hij van middag voor het eerst mogen aantrekken!

Na het eten deed moeder de kleine Leentje haar Zondagsche jurkje aan en toen werd ook het nieuwe buisje te voorschijn gehaald! Met een kleur van blijdschap trok Maarten het aan; het was een spiksplinternieuw donkergroen buisje met glimmende knopen, en twee heuselijke zakken!

Wat liep de kleine jongen trotsch door de kamer, hij had oog noch oor voor iets anders en kon bijna den tijd niet afwachten, dat zij uit konden gaan. Hij verbeeldde zich niets meer en niets minder, dan dat iedereen terstond zou zien hoe keurig netjes hij was.

Eindelijk was moeder klaar met hare bezigheden en het drietal stapte vroolijk en welgemoed de deur uit.

't Was alleen maar jammer, dat zoo weinig menschen dien kant uitgingen vond Maarten; hij dacht daarbij aan zijn nieuwe buisje maar hij zeide het niet hardop.

Toen men het boschje bereikt had, was moeder wel een beetje moe.

„Ik zal hier op de bank gaan zitten,” zeide zij, „jelui moet hier maar wat gaan spelen.

Zij speelden eerst krijgertje rond het St. Maartensbeeld en de kleine Leentje schaterde het uit als Maarten haar naliep en haar al heel spoedig gepakt had. Toen zij moe werden, plukten zij de bloemen, die in 't wild groeiden en brachten ze bij moeder, die hen hielp om daarvan kransjes te maken. Zij raakten hierin zóo verdiept, dat Maarten niet meer aan zijn mooie buisje dacht en dat zegt veel.

Zoo zaten zij daar in het boschje, totdat de avond begon te vallen.

„Kijk eens, moeder!” riep Maarten en wees op eenige sterren, die aan den helderen hemel zichtbaar werden. „De engelen steken het licht aan in het Huis van onzen lieven Heer!”

Vrouw Reeser knikte; eigenlijk zou zij nu liever naar huis gegaan zijn, maar klein Leentje was met het hoofdje op moeders schoot, in slaap gevallen. Zij dacht dat het maar het beste zou wezen het kindje te laten uitslapen, dan zou het straks weer vroolijk naar huis kunnen loopen, want zij gevoelde zich vandaag te zwak om het te dragen.

Het weder was voor de laatste dagen van September, zoo zacht en heerlijk en de arme vrouw genoot er onuitsprekelijk van, rustig buiten te kunnen zitten met de beide kinderen.

Maarten ging ook heel dicht bij haar zitten en leunde tegen haar schouder. Op eens riep hij uit: „Moeder, vertel mij toch eens de geschiedenis van den goeden St. Maarten, dat hebt u mij al zoo lang beloofd. Anders hebt u er nooit tijd voor; och toe moeder, doet u dat eens?”

Vrouw Reeser richtte hare blikken op het beeld, dat hoewel donker en verweerd, nog duidelijk te onderscheiden was tegen den helderen sterrenhemel.

Het stelde een man te paard voor; de ruiter hield in de eene hand zijn zwaard en in de andere zijn mantel, dien hij blijkbaar wilde doorsnijden. Wat hij met dien halven mantel doen wilde, was spoedig genoeg te raden, want naast den ruiter onderscheidde men de in eenige lompen gehulde gestalte van een bedelaar, die smeekend de handen naar den man uitstrekke.

„Toe moederlief, vertel mij nu toch eens van St. Maarten,” vroeg het kind weer.

De moeder kon niet langer weerstand bieden aan het verlangen van den kleinen smeekeling en begon te vertellen:

„Er leefde eens een brave man, Maarten geheeten, die ver van hier in de stad Tours woonde. Hij was zeer liefderijk en medelijdend en deelde zooveel hij kon van hetgeen hij had mede, aan alle armen en behoeftigen. waar hij die ook ontmoette. Op een

kouden winteravond zóó bar en guur, dat men om zoo te zeggen geen hond of kat de deur zou uitjagen, keerde Maarten van een zieke dien hij bezocht had naar zijne woning terug. Het was een lange eenzame weg; hij beefde en rilde van koude en zijn paard niet minder. Maar hij troostte zich met het heerlijke vooruitzicht over een paar uren thuis te zijn en wikkelde zich dicht in zijn warmen reismantel.

De avond was reeds gevallen en de sneeuw joeg hem in het gezicht. Eensklaps hoorde hij dicht bij zich eene stem die op klagenden toon riep: „Och lieve heer heb toch medelijden met mij, ik sterf van koude!” Terstond liet Maarten zijn paard stilstaan. Vlak naast zich zag hij een man in eenige schamele lompen gehuld, die blootsvoets in de sneeuw neerknielde en met gevouwen handen smeekte hem te helpen. Maarten keek om zich heen, maar nergens was er een huis te zien, waarheen hij den armen stumper kon brengen; hij besloot kort en goed zichzelf te helpen en nam zijn grooten reismantel, waarin hij zich daareven nog zoo warm gewikkeld had. Hij trok zijn zwaard uit de scheede en sneed den mantel midden door; de eene helft gaf hij den armen halfbevroren man en zeide tot hem: „Daar, wikkel u hier maar in, dan zult gij wel lekker warm worden.” De andere helft behield Maarten voor zich, want ook hij was bitter koud en half verstijfd. De man bedankte hem hartelijk en Maarten reed naar zijne woning, blijde en verheugd dat hij zijn' medemensch een weldaad had bewezen.” —

In gespannen aandacht luisterde de kleine Maarten naar de geschiedenis van den grooten Maarten en zijn oogjes schoten vol tranen, toen hij aan dien armen half bevroren bedelaar dacht. Maar één ding kwam hem nog wat bedenkelijk voor.

„Moeten wij alles zoo weggeven, wil onze lieve Heer dat?” vroeg hij.

„Zeker wil Hij dat,” antwoordde de moeder. „Als men iemand helpen kan, moet men het doen, ook al lijdt men er zelf koude of honger door. Maar luister nu eens, hoe het verder met St. Maarten ging. Hij kwam vermoeid en uitgeput thuis, ging terstond naar bed en viel spoedig in slaap. Op eens was het hem alsof er iemand bij zijn bed stond, en toen hij goed keek

herkende hij in die gestalte den bedelaar, wien hij zijn halven mantel had geschonken. Maar de man zag er nu niet meer oud, ziek en verkleumd uit; zijn gelaat schitterde als de zon en zijne oogen straalden van eene wonderbare, hemelsche liefde. Om zijne schouders hing Maartens halve mantel en terwijl hij nog dichterbij het bed kwam, zeide hij op vriendelijken toon: „Maarten, ik ben niet die arme man, maar uw Heer en Heiland, Ik wilde zien of gij zóo medelijdend waart, dat gij ook dátgene geven zoudt, wat gij zelf bijna niet kondt missen. Wat gij gemeend hebt aan een' arme te doen, dat hebt gij Mij gedaan.” Na dit gezegd te hebben verdween de stralende gestalte maar het kamertje werd vervuld met een lichtglans. Maarten vergat het gezicht nooit en ook in zijn verder leven bleef het meer en meer zijn lust wél te doen aan de armen, die de Heer ons in Zijne plaats heeft achtergelaten.”

De moeder zweeg. Opmerkzaam beschouwde Maarten het beeld van zijn grooten naamgenoot en fluisterde toen: „Moeder, heeft hij het werkelijk aan onzen lieven Heer Zelf gegeven?”

„Zeker mijn kind,” antwoordde de moeder, „alles wat wij aan de armen geven, schenken wij aan den Heer Zelf. Maar kijk, Leentje is wakker geworden laten wij nu naar huis gaan. Als wij thuis zijn, zal ik je uit den grooten Prentenbijbel voorlezen, wat de Heer Jezus heeft gezegd toen Hij nog op aarde was: „Voor zoover gij dit eenen van deze Mijne minste broederen gedaan hebt, zoo hebt gij dat Mij gedaan.”

„Maar waar is dan de broeder van den Heer?” vroeg de kleine jongen.

„De arme blinde Jacob van den schoolmeester,” antwoordde de moeder; „en de kleine zieke Truitje van den bakker en de smidsjongen met zijn gebroken been.”

„Dien u zelf verbonden hebt moeder?” viel Maarten in.

„Ja zeker, allen zijn broeders van den Heere Jezus.”

„Moet ik hun dan *alles* geven?” vroeg het kind op angstigen toon.

„Begin maar eens met *iets*,” antwoordde de moeder; „ga morgen naar Jacob en geef hem wat van je speelgoed.”

„Ik zal hem mijne kegeltjes geven!”

„Dat is goed want je kunt buiten loopen en spelen, maar hij moet altijd in bed liggen.”

Maarten drukte zich nóg dichter tegen zijne moeder aan en fluisterde haar in 't oor: „Maar moeder, is Jacob dan . . . onze lieve Heer?” —

„Neen kind, de Heer is in den hemel dat weet je toch wel; maar je moet voor dien armen jongen zoo vriendelijk zijn als je voor den Heere Jezus zoudt willen wezen. Hij is daar ook bij je en ziet alles van uit den hemel.”

„Maar, als Jacob nu eens boos werd en mij sloeg zoo als laatst?”

„Die arme jongen is zoo ziek,” antwoordde de moeder; „je moet hem daarom wat toegeven en doen wat hij graag wil. Denk er maar aan dat God je gade slaat; wees nu eens lief en doe het ter wille van den Heer.”

„Ter wille van den Heer wat beteekent dat?” vorschte de onvermoeide vrager.

„Dat is: dat wij niet iets moeten doen wat goed is, om de menschen te laten zien hoe braaf wij zijn, maar alleen omdat God het wil. En dat mijn lieveling, is het allerschoonste. Maar vraag nu niet verder, kleine prater, probeer eens te doen wat ik gezegd heb. Geef Leentje een hand, dan gaan wij gauw naar huis.”

„Goeden nacht lieve, beste St. Maarten!” riep de kleine jongen het ijzeren beeld toe, terwijl hij groetend zijn mutsje afnam, „Morgen kom ik weer bij u.”

II.

en volgenden namiddag kon men den kleinen Maarten weer bij het beeld van zijn grooten naamgenoot vinden en nu hij de levensgeschiedenis van dien ijzeren man kende, bekeek hij hem nog oplettender dan anders.

Eensklaps viel zijn oog op een jongen man, die lag

te slapen op dezelfde bank, waarop vrouw Reeser den vorigen avond met hare kinderen had gezeten. Het scheen een arme werkman te zijn, hij had kousen noch schoenen aan en ook geen jas over zijn boezeroen, die geheel versleten en vuil was.

Daar Maarten van jongs af gewend was aan de netheid zijner moeder, maakte deze slapende landlooper een bijzonder ellendigen, armoedigen indruk op hem. Eerst keek hij heel verwonderd, maar toen kreeg hij toch ook medelijden met den haveloozen man; dit was immers juist zulk een ongelukkige, als aan de voeten van het beeld was uitgehouwen en van wien moeder hem gisteren had verteld. Wel lag deze man niet geknield, maar sliep hij rustig; hij riep niet om hulp, doch zijne gescheurde kleederen en zijn bleek, vermagerd gelaat spraken luid genoeg van zijne ellende. En... ja, hij had net zulke armen als de man van het beeld en evenals deze ook een baard. Als een bliksemstraal kwam de gedachte in Maarten's hoofdje op: „Het is onze lieve Heer; Hij is zeker gekomen om te zien of ik medelijdend en vriendelijk ben!”

Had hij nu maar een mantel en een zwaard, zooals de groote St. Maarten daarginds, hij zou hem ook doorsnijden. Maar stil, hij had toch een buisje; niet het buisje dat hij nu aanhad, dat was oud en hier en daar versted, neen het mooie nieuwe, groene met de glimmende knopen — wat zou onze lieve Heer daar blijde meê zijn!

Hij bedacht zich geen minuut langer; vlug als de wind liep hij naar huis. Moeder was er nog niet en Leentje sliep; het groene buisje hing heel achter in de kast, hij had gezien dat moeder het er van morgen nog in weggeborgen had.

Op de tafel in het naaidoosje lag moeders schaar. Een oogenblik aarzelde hij: het ging hem toch eigenlijk wel een beetje aan het hart, want het buisje was zoo heel mooi en hij wist zeker dat hij geen nieuw terug kreeg. Maar moeder had hem gisteravond toch zoo duidelijk gezegd, dat men het beste en het liefste wat men heeft aan anderen moest geven en niet het minste en slechtste wat men bezit.

Maar toch, — wat schitterden en glommen die mooie stalen knoopjes, ze geleken wel van zilver! —

Maarten was dapper: „krik — krak; krik — krak . . . . .
daar heeft hij het buisje midden door gesneden! Nu zoo gauw
mogelijk naar het boschje; als onze lieve Heer er nu nog maar is!

De arme werkman lag nog in dezelfde houding op de bank
te slapen. Maarten was buiten adem van het harde loopen; op
de teenen sloop hij naar de bank en heel stilletjes legde hij
de helft van het groene buisje op de borst van den landlooper.
Ziezoo nu was hij warm toegedekt! Wat zou hij blij zijn als
hij strakjes wakker werd.

Daar kruipt een vlieg over het gelaat van den slaper; het
knaapje breekt een groenen tak van een boom en jaagt haar
daarmede weg, zooals hij dat thuis deed als Leentje sliep.

Leentje! 't Is waar ook, als zij wakker wordt zal zij be-
ginnen te schreien; hij mag niet zoolang wegblijven. Neen,
hij zal gauw naar huis gaan; nog een laatsten blik werpt hij
op den haveloozen man. Beweegt hij zich daar niet? Met
ingehouden adem blijft Maarten staan. Neen hij slaapt door.
Nu 't is niets, straks als hij wakker wordt zal hij wel bij hem
komen: die andere man is immers ook pas bij St. Maarten
gekomen, toen hij reeds lang weer thuis was.

Leentje sliep nog rustig en moeder was nog niet thuis ge-
komen. Maarten ruimde de kamer netjes op en hing de andere
helft van het buisje in de kast. Toen nam hij den Prenten-
bijbel en bladerde daarin, maar het was hem onmogelijk stil
te blijven zitten; onophoudelijk liep hij naar het venster, om
te zien of onze lieve Heer nog niet kwam. Ook keek hij telkens
de kamer rond, of die nog niet begon te schitteren en te stra-
len, evenals bij St. Maarten was gebeurd.

Leentje werd wakker en nu speelde de kleine jongen met
zijn zusje, totdat eindelijk de deur openging en de moeder
binnenkwam.

Vrouw Reeser was zeer vermoeid van haar langen tocht;
maar even vriendelijk en opgeruimd als altijd sprak zij met
de kinderen en ging bij de tafel zitten, want zij had nog heel
wat af te naaien.

Maarten hoopte steeds, dat het nu plotseling licht en helder
in de kamer zou worden, maar in plaats daarvan werd het hoe

langer hoe donkerder. Zware wolken pakten zich samen, de donder begon te rollen en schelle bliksemstralen doorklieften de lucht. Het was een hevig onweder; de kinderen werden bang en kropen dicht bij moeder, die nu het venster sloot en het licht aanstak.

„Moeder is de Heer boos als het onweert?” vroeg Maarten.

„Wel neen, jongenlief. God is dan alleen toornig als je stout en ongehoorzaam bent.”

„Laat Hij het onweeren?”

„Zeker, Hij heeft het onweder in Zijne hand; Hij laat het opkomen en ophouden naar Zijn heiligen wil,” antwoordde de moeder.

Maarten zweeg; hij kon maar niet begrijpen dat de arme man daarbuiten, gebieden kon over zulke geweldige donderslagen en felle bliksemstralen en toch, hij had zijn buisje immers aan den Heer Zelf gegeven, net als St. Maarten den mantel.

Den geheelen avond bleef het kind rusteloos; bij elk geluid hief hij het hoofdje op en luisterde, terwijl hij telkens vol verwachting naar de deur keek.

„Wat is er toch kind? Op wien wacht je toch?” vroeg vrouw Reeser eindelijk, verwonderd over Maarten's ongedurigheid.

„O moeder, u heeft gezegd dat als men iets goeds heeft gedaan, men het niet vertellen mag!” riep hij op wanhopigen toon.

„Ik heb je gezegd dat als wij eene vriendelijke daad hebben verricht, wij er niet telkens over spreken moeten,” was het antwoord; „zeg het mij nog maar niet.”

„Hij is zeker bij Jacob geweest om hem wat speelgoed te brengen,” dacht zij bij zichzelf.

Maarten ging naar bed, hij was wel wat teleurgesteld en nam zich voor, den geheelen nacht wakker te blijven, want als de Heer onderwijl eens kwam! Maar de slaap was onzen kleinen vriend te sterk af; al heel spoedig vielen zijne oogjes dicht en den geheelen nacht sliep hij rustig door.

Den volgenden morgen opende vrouw Reeser de kleerkast; eensklaps viel haar oog op het groene buisje. Wat zag dat er vreemd uit! Zij nam het in hare hand. Wat was dat? De eene helft er af geknipt! Wie zou dat gedaan hebben!

„Maarten, kom eens eventjes hier!” riep zij.

De kleine jongen kwam spoedig aanloopen, hij was heel blij, toen hij zag, dat moeder het buisje in de hand had. Nu kon hij haar immers zeggen, wat sinds gisteren zijn hartje bezwaarde. Hij vertelde hoe er op de bank bij het St. Maartensbeeld een arme man lag te slapen, zeker onze lieve Heer zelf, met zulke dunne, havelooze kleederen aan. „Daarom heb ik mijn mooi buisje doorgeknipt, weet u net als St. Maarten en het stilletjes op hem gelegd. Toen heb ik gewacht en gewacht en zoo gehoopt, dat de Heer zou komen om alles licht te maken, maar . . . .” hier begon zijn stem te beven en hij wierp zich snikkende in moeders armen: „O moeder, Hij is niet gekomen en nu denk ik zeker, dat het Hem te klein is!” —

Vol verbazing had vrouw Reeser dit alles aangehoord; zij droogde Maarten's tranen en streek liefkoozend met hare zachte hand over zijn krulkopje. Toen hij een beetje bedaarder geworden was, zeide zij glimlachend: „Mijn lieve, kleine, domme jongen, houd nu eens op met schreien. God ziet alles en Hij weet dus ook hoe lief je Hem hebt en hoe graag je Hem iets hebt willen geven. Die arme man was niet de Heer Zelf, maar toch was Hij bij je en heeft Hij alles gezien.”

„Maar moeder,” begon Maarten weer, „de Heere Jezus is toch niet bij mij gekomen net als bij den anderen Maarten. Waarom zou Hij dat niet gedaan hebben?”

„Kindlief, de Heer heeft nergens gezegd, dat Hij op zichtbare wijze tot je zal komen. In den hemel zullen wij Hem zien, als wij Hem op aarde hebben lief gehad. Toch is Hij nu ook altijd bij ons, als je nu maar begint Hem hartelijk lief te hebben, zult ge dit later veel beter begrijpen. En nu moet ik je nog wat zeggen: de Maarten van Tours, van wien ik je vertelde, gaf zijn eigen mantel aan den bedelaar en dat mocht hij doen, want hij was een groot mensch. Maar mijn kleine Maarten is een kind en hij had zijn buisje niet mogen weggeven of verknippen, zonder het moeder te vragen. Begrijp je dat wel?”

„Ja, maar 't was toch mijn buisje,” vond Maarten.

„Neen jongenlief,” was het antwoord, „je kleederen zijn van

moeder, ik heb ze immers allemaal moeten koopen en naaien. Kijk nu maar niet zoo bedroefd, ik ben heusch niet boos op je, geef me maar een kus."

Maarten draalde een beetje met heen te gaan, ofschoon Leentje hem riep met haar te komen spelen. Eindelijk fluisterde hij zijne moeder in het oor: „Maakt u mijn buisje nu weer netjes heel?"

„Wel neen," antwoordde deze lachend. „Dat zou niet eerlijk wezen: eerst iets weggeven en het dan weer terug willen hebben. Neen, mijn jongen draagt nu Zondags zijn oud buisje met een vroolijk gezicht, hoop ik."

Als moeder iets zeide dan gebeurde het ook; dat wist Maarten wel. Hij vroeg niets meer en scheen tevreden gesteld. 's Avonds toen de kinderen naar bed waren gegaan, bleef vrouw Reeser nog een poosje in gedachten verzonken bij de kachel zitten. Hare lippen bewogen zich; toch was er niemand in het vertrek behalve de kinderen en die sliepen rustig. Maar er was Een, Die haar hoorde, toen zij zachtjes bad: „O Vader in den hemel, zegen toch mijn lieven, edelmoedigen jongen. Hij heeft U lief, en hetgeen hij deed, geschiedde uit liefde tot den Heiland. Gij hebt gezien, wat het hem heeft gekost het beste wat hij had aan U af te staan. Het was u niet te gering; Gij zult U over hem ontfermen ook als hij alleen in de wereld zal staan. Gij hebt immers Zelve gezegd, dat Gij honderdvoudig wedergeeft, wat U in eenvoudigheid des harten en met blijmoedigheid geschonken werd!" —

III.

es jaar waren er verloopen sedert den dag, waarop Maarten zijn liefste kleedingstuk uit liefde tot den Heer had weggegeven. Hij was nu een groote jongen geworden, die wist dat de Heiland niet meer in zichtbare gedaante op de aarde wandelt, en toch altijd en overal bij ons is. Maar de mond, die hem dit en nog zoo heel veel meer had geleerd, was verstomd: hij

en zijn zusje waren weezen. De moeder had gewerkt zoolang zij kon, maar eindelijk kwam de tijd, dat de naald haar te zwaar werd, en zij het bed niet meer kon verlaten. In den afgeloopen winter was de weduwe Reeser al zwakker en zwakker geworden en zij gevoelde, dat God haar nu wel spoedig tot Zich zou nemen. Zij was getroost en welgemoed, want zij wist dat de Naam van Jezus de sterfbedden verheldert en het sterven licht maakt.

Kort voor haar dood had zij hare kinderen bij haar bed geroepen en gezegd: „Maarten en Leentje, blijft den Heer liefhebben en Hem in alles gehoorzamen, Hij zal voor u zorgen en alles wel maken. Maarten verlaat Leentje nooit en zorg altijd goed voor haar, beloof mij dat mijn jongen.” Dit had moeder gezegd en een paar uur later was zij gestorven, met een glimlach des vredes op de lippen. Er waren medelijdende burens gekomen, die de snikkende kinderen hadden meegenomen. Een paar dagen later had men hunne lieve moeder naar het kerkhof gebracht en ter ruste gelegd onder de hooge boomen, waaronder zij zoo dikwijls met Maarten en Leentje had gewandeld.

Daar geen der familieleden die waren overgekomen, de kinderen bij zich konden of wilden nemen, werd er onderling besloten, dat zij naar het weeshuis in de naburige stad zouden gaan.

Maarten was met alles tevreden; hij vroeg alleen maar of Leentje dan bij hem bleef. Toen men hem zeide, dat de jongens en de meisjes niet in één huis opgenomen konden worden en Leentje dus van hem zou gescheiden worden, hield hij het handje van zijn zusje krampachtig vast en zeide vastbesloten: „Dan ga ik niet naar het weeshuis!”

„Wat wilt ge dan gaan doen?” vroeg men hem.

„Voor Leentje en mij werken”, antwoordde hij.

„Hoe zult ge dan werken?”

Ja hoe? Dat wist Maarten niet. Naaien zooals moeder? Dat wilde hij niet; loopjongen worden? Maar dan was Leentje immers den ganschen dag alleen. Lucifers verkoopen op de straat, natuurlijk met zijn zusje? — Maar hoe zou hij aan geld voor lucifers komen en dan, zou moeder dat goedgevonden

hebben? Hij bedacht zich nog eens, maar kon toch maar niets vinden. En toen nu de goede buurman eens vaderlijk met hem sprak en hem uitlegde, hoe hij in het weeshuis goed verzorgd zou worden en hij daar allerlei nuttige dingen zou leeren, zag Maarten duidelijk in, dat de goede man groot gelijk had. Maar toch maakte dit hem heel bedroefd en kon hij slechts snikkende zeggen: „Moeder wilde dat ik bij Leentje zou blijven!”

„Dan had je moeder je het geld er bij moeten geven,” was het antwoord; „maar wees nu verstandig mijn jongen en blij ook, dat de stad je zulk eene goede opvoeding wil laten geven. Er is niets anders aan te doen, dan maar stil naar het weeshuis te gaan; er is geen mensch, die je zou kunnen helpen.”

Geen mensch kon hem helpen, . . . maar God wel! Nu deze gedachte post had gevat in Maarten's hoofdje kreeg hij nieuwen moed.

Toen buurman de kamer uitgegaan was, wierp hij zich op de knieën en bad: „O lieve Heer, Gij kunt mij helpen; doe het toch om Uws naams wil. Moeder heeft het mij zóó gevraagd; maak toch dat ik bij Leentje blijven mag, doe het toch Heer, ik zal er U altijd, altijd voor danken!”

Zoo riep het kind tot zijn' Hemelschen Vader.

Maarten was zóó zeker van Zijne hulp, dat hij nu maar wachtte hoe en wanneer die komen zou, maar *dat* zij komen zou, stond bij hem vast.

Hij ging bij het venster zitten en wachtte evenals Leentje op Gods hulp met evenveel spanning, als waarmede hij voor zes jaren op den Heer Zelf had gewacht. Was toen zijn wachten tevergeefs geweest? Ja, en neen. Zou hij nu tevergeefs den Heer om hulp gevraagd hebben?

„Die U verwachten zullen niet beschaamd worden,” zegt de psalmdichter en duizenden hebben de waarheid van dat woord ondervonden en er „amen” op gezegd.

„Morgenochtend om tien uur zullen Martinus en Helena Reeser naar de weeshuizen in J. en R. worden gebracht,” had men den kinderen bekend gemaakt.

„Morgenochtend om tien uur,” fluisterde Maarten: „lieve Heiland hebt Gij het wel gehoord? Om tien uur, Gij moet mij dus voor tien uur helpen.”

Een dwaas kindergebed en toch hoorde God het.

Den volgenden morgen kon Leentje haar boterham niet eten zoo bedroefd was het arme kind; maar Maarten zeide: „Wees maar stil Leentje, wij blijven bij elkander.”

Hij geloofde vast, dat God nu spoedig helpen zou en hij fluisterde telkens weer: „Het is niet uit ongehoorzaamheid dat ik niet naar het weeshuis wil gaan Heer, maar alleen omdat moeder mij gezegd heeft dat ik voor Leentje moet zorgen. Dat weet Gij ook wel.”

God wist het en Hij maakte het geloof van het kind niet beschaamd.

Er werd geklopt. De armbestuurder trad binnen, gevolgd door een man van omstreeks dertig jaren, met een door de zon verbrand gelaat en vriendelijke oogen.

„Dit is nu de knaap, waarover wij spraken,” zeide de armbestuurder. „Ik geloof dat hij juist geschikt voor u is.”

Maarten keek op. Zou deze man de van God gezondene hulp zijn?

De mannen spraken zachtjes met elkander. Daarna wendde de armbestuurder zich tot Maarten met de woorden: „Baas Winter wil je met zich medenemen, naar een dorp een paar uur hier van daan. Wij vinden het heel goed; wij geven onze weezen gaarne in goede burgerhuizen. Baas Winter wil je naar school laten gaan en je huisvesting, kleederen en voedsel geven maar dan moet je hem ook stipt gehoorzaam zijn en vlijtig werken, zoodat je later evenals hij een knap tuinman wordt.”

„Je behoeft geen tuinman te worden als je meer lust in een ander vak hebt,” viel Baas Winter hem in de rede.

„En,” ging de armbestuurder voort, „wij zullen je niet uit het oog verliezen dus zorg nu maar, dat wij altijd goede berichten van je hooren. Maak je nu spoedig klaar en zeg je zusje goeden dag, want over een half uur vertrekt ge.”

Half wakend, half droomend had Maarten dit alles aangehoord. Hij begreep niets van die verandering in zijn lot — en toch wilde hij gaarne medegaan met den vriendelijken man, dien God hem stellig zond; — maar daar hoorde hij zoo duidelijk, dat hij afscheid moest nemen van zijn kleine zusje, dat hij ver van haar weg moest gaan! Arme Maarten, dat was te veel voor hem.

„O neen dat niet mijnheer!” stotterde hij, „dat niet!”

„Onzin,” zeide de armbestuurder. „Hij heeft zich nu eenmaal in het hoofd gezet, dat hij zijn zusje niet verlaten wil. 't Is een stijfhoofdige jongen.”

„Neen, ik ben niet stijfhoofdig!” riep Maarten en groote tranen kwamen te voorschijn in zijne anders zoo heldere oogen. „Het is alleen maar omdat moeder het mij heeft gezegd voordat zij stierf. O mijnheer, neem Leentje ook meê, zij is zoo aardig ik zal dag en nacht voor u werken en nooit stijfhoofdig zijn.”

Er lag iets zóó smeekends in de woorden van het kind en den toon waarop hij ze uitsprak, dat zelfs de armbestuurder aangedaan was.

Baas Winter zweeg nadenkend. Maarten keek hem angstig aan en greep zijn groote, bruine hand.

„Och mijnheer,” smeekte hij; „doe het maar — om Gods wil.”

Het gelaat van den goedhartigen tuinman helderde op.

„In dien Naam zult gij niet tevergeefs gevraagd hebben; — heer armbestuurder, als het u goed is, neem ik de beide kinderen met mij mede en zal ik ze opvoeden alsof het mijne eigene kinderen waren.”

„Maar, de last, — bracht de armbestuurder hier tegen in.

„Als broeder en zuster elkander zoo hartelijk liefhebben, kan het niet anders of ik zal ook liefde oogsten,” antwoordde Baas Winter glimlachend: „Wilt gij beiden wel met mij mede gaan?” ging hij voort zich tot de kinderen wendende.

Met tranen in de oogen knikte Maarten: „ja”. Leentje greep de hand van haar broertje en hield die stevig vast. Maar Maarten zag op dit oogenblik noch Baas Winter, noch den armbestuurder, noch zelfs zijn zusje; hij zag hooger, naar den hemel, want God had zijn gebed verhoord. Zijn hart vloede over van dank, maar hij kon niets zeggen dan: „Heer ik dank U, lieve Heer ik dank U, dat Gij mij hebt geholpen.”

Een paar uur later kwamen de weesjes in hunne nieuwe woonplaats aan. Eene jonge vrouw met een kind op den arm, heette hen welkom; zij keek wel een weinig verwonderd, toen

zij Leentje zag, maar zeide haar toch vriendelijk goeden dag.

Baas Winter bracht de kinderen in huis en ging toen met zijne vrouw in een nabijzijnde kamer. Na eenige oogenblikken kwamen beiden weer binnen en de oogen der vrouw waren vochtig.

„Weest welkom in den naam des Heeren, alle beiden,” zeide zij.

Zij wilde Leentje naar zich toe trekken, maar het kind ging verlegen achteruit. Eensklaps ontmoetten hare oogjes den vriendelijken moederlijken blik der jonge vrouw, en het kleine meisje sloeg beide armen om haar hals en kustte haar hartelijk.

Maarten's gezichtje straalde van blijdschap, toen hij dit zag.

„O, als zij zoo lief voor Leentje is, dan is alles goed,” dacht hij.

Het gevoel van eenzaamheid, dat hem sedert moeders dood nog niet verlaten had, maakte plaats voor een innig gevoel van dankbaarheid aan God, Wiens Vaderhand het alles zoo boven bidden en denken wel gemaakt had, voor zijn zusje en voor hem.

IV.

„Maarten, mijn jongen, neem nu mijne warme jas en wikkel je daar flink in. De wind is zoo scherp en het is zoo door en door koud; het spijt mij waarlijk, dat ik je in dit weer moet uitsturen, maar het kan niet anders omdat het Kerstfeest is.” —

Zoo sprak tuinman Winter tot een flink opgeschoten knaap van achttien jaren, in wien wij onzen vriend Maarten Reeser herkennen.

„Voor alle schatten van de wereld zou ik vandaag dezen tocht niet willen laten vader. Ik heb er mij al zoo lang op verheugd, het voor u te mogen doen,” luidde zijn antwoord.

„Nu, luister dan eens goed. Ik zal je nog eens duidelijk zeggen, waar je de verschillende geschenken moet brengen.

Een mud steenkolen en een zak aardappelen heb ik voor het

weeshuis bestemd en de beide manden appelen en peren voor het ziekenhuis. Dien zak meel en dien korf met eieren brengt ge naar het gesticht voor oude lieden. Dan rijdt ge naar vrouw Mulder, je weet wel, die arme weduwe met zes kinderen en geeft haar deze aardappelen, appelen, noten en de Kerstkoeken, die moeder zelf heeft gebakken. Wat zullen die kinderen blij zijn met dat speelgoed en de kleeren, die Leentje heeft gemaakt! Alles wat je dan nog over hebt, breng je maar naar de vrouw van den dominee; die heeft zoovele armen te verzorgen, dat zij alles wel zal kunnen gebruiken. Je zult wel niet vóór donker terug zijn, denk ik."

Zorgvuldig sloeg Baas Winter zijn' pleegzoon de warme jas om en keek hem met welgevallen na, toen hij vroolijk met de zweep klappende, op den zwaar beladen wagen wegreed.

Hij had gelijk gehad; het was reeds donker geworden voordat Maarten van zijn rit naar de stad terugkwam. Koude en wind hadden hem weinig geschaad, want hij had voldoening van zijn tocht en bracht van alle kanten hartelijke zegenwenschen en dankbetuigingen mede.

Hij vond zijn vader alleen in de woonkamer waar hij rustig bij den haard een pijpje zat te rooken.

Maarten deed hem een getrouw verslag van zijn wedervaren. Toen legde hij de hand op den schouder van zijn pleegvader en zeide: „Vader, moeder is druk bezig met het inpakken der Kerstgeschenken, zij kan mij missen als kiespijn, zegt zij en Leentje is bij de kinderen . . .”

„Nu, — wat zou dat?” vroeg Baas Winter verwonderd.

„Wel,” ging Maarten voort: „wij zijn zoo zelden eens ongestoord samen.”

„Dat is waar.” antwoordde Winter.

Nu vatte Maarten moed en zeide hartelijk: „Vader, overal waar ik van middag geweest ben prezen de menschen u en zeiden zij, dat er weinig zulke edele menschen waren als gij. Neen schud nu maar niet zoo ongeloovig met het hoofd. Vader, als ik denk wat u en moeder al niet hebt gedaan voor Leentje en voor mij dan — Vader, hoe zijt gij toch zoo goed geworden of waart gij altijd zooals gij nu zijt?” —

„Je moet niet zulke dwaze dingen zeggen,” antwoordde de tuinman na een oogenblik stilte. „Niemand is goed dan God en Hij alleen kan ons helpen en ons kracht geven om het goede te doen. Als je mij vóór twaalf of veertien jaren hadt gekend, zoudt ge zeker niet kunnen gelooven, dat ik door Gods genade ben wat ik ben. Ja, ik was een woeste knaap; kom maar naast mij zitten, dan zal ik je de geschiedenis mijner jeugd verhalen, je bent nu oud genoeg, om er een waarschuwend voorbeeld aan te nemen.”

Maarten trok een stoel dicht bij zijn pleegvader; het vertrek werd verlicht door de vlammeende houtblokken in den haard.

„Mijne lieve ouders verloor ik vroeg,” begon Baas Winter te vertellen, „misschien gevoel ik mij daarom zoo tot alle weezen aangetrokken. Ik had het tuinmansvak geleerd, maar ik kreeg hoofdpijn van al dat bukken en graven; ik had eene gevaarlijke ziekte en die was: „*luiheid*.” En daar ik geene aanmerkingen kon velen en alles beter meende te weten dan mijn baas, besloot ik mijn eigen weg te gaan en eens te zien hoe men elders tuinierde. Ik had nog een aardig duitje van mijne ouders geërfd, dus ontbrak het mij niet aan zoogenaamde vrienden, die mij op mijne zwerftochten vergezelden.

God behoeft U voor zulke vrienden, Maarten! Zij hebben het weinigje eerbied voor God en Zijn dienst, dat nog in mijn hart overgebleven was, weggespot, weggevloekt, weggedronken! Ik kan en ik wil je niet zeggen, mijn jongen, hoe diep ik gevallen was.

Zoo kwam ik eindelijk in eene groote stad, zonder vrienden, zonder geld en wat erger is: zonder God en zonder hoop. Toch was ik nog hoogmoedig en, omdat ik zelf zoo slecht was ergerde mij ieder braaf mensch, dien ik ontmoette. Ach, Maarten, het was mij zoo jammerlijk te moede, ik gevoelde zulk eene schreiende behoefte aan een beter leven.

Het was een warme dag in September; vermoeid en afgemat als ik was, had ik mij in een boschje dicht bij de stad neergelegd en was ik in slaap gevallen. Ik werd gewekt door vroolijke kinderstemmen; op een bank niet ver van de plaats

waar ik lag, had eene moeder met hare kinderen plaats genomen. Zij zagen mij niet, anders zouden zij daar niet zijn gaan zitten, geloof ik. Het werd mij week om het hart en een vurig verlangen maakte zich van mij meester naar zulk eene moeder, als deze moeder voor hare kinderen was. Mijn arm hart smachtte naar liefde; op de gansche wereld was er niet één eenige, die naar mij vraagde en het was mijn eigen schuld!

Een ijzeren standbeeld, dat daar dicht bij stond, gaf den kleinen jongen aanleiding tot allerlei nieuwsgierige vragen. Toen verhaalde de moeder hem de geschiedenis van Maarten van Tours, die zijn mantel met een bedelaar deelde. Gij kent dit verhaal, niet waar?"

„Ja,” mompelde Maarten.

„Dat is goed, dan behoef ik het je niet te vertellen; zooals die moeder het deed kan ik het toch niet. Maar het ging mij door de ziel, toen zij het kind sprak van dien Heiland, in Wien ik ook eens geloofd had; en hem vermaande liefde te hebben voor alle armen om Zijnen wil, omdat Hij hen in Zijne plaats heeft achtergelaten; en zij zeide hem ook, dat de Heer ons het minste toerekent alsof wij het aan Hem Zelf hebben gedaan. Ik dacht bij mijzelf: „Ja, als er eens iemand was, die uit liefde iets voor mij deed, werkelijk uit liefde, enkel om Gods wil, dan zou ik mijn zondig leven vaarwel zeggen en trachten braaf te worden. Maar een oogenblik daarna werd ik weer even verbitterd en moedeloos als te voren, want niemand bekommerde zich immers om mij.” —

Hier hield baas Winter eenige oogenblikken stil. In gespannen aandacht had Maarten dit alles aangehoord.

Zijn pleegvader zag niet, dat hij beurtelings rood en bleek van ontroering werd, want het was nu geheel donker in de kamer.

„De vrouw ging naar huis,” vervolgde Winter zijn verhaal; „ik durfde haar niet volgen, omdat ik de kinderen niet verschrikken wilde.

Dienzelfden avond ging ik naar de herberg en verteerde er mijn laatsten cent, — zóo trachtte ik de stem van mijn geweten tot zwijgen te brengen.

Daar ik alles aan sterken drank uitgegeven had, kon ik mij zelfs geen nachtverblijf verschaffen, dus ging ik in den vroegen morgen weer naar het boschje waarin het St. Maartensbeeld stond, om daar wat te slapen; ik liep groot gevaar als zwervende landlooper opgepakt te worden. Maar ik dacht, dat ik daar wel het best zou kunnen rusten. Zoo lag ik, luiaard, die ik was tot den middag toe; toen ik eensklaps gewekt werd door het geluid van voetstappen. Ik opende even mijne oogen en zag dat het knaapje, dat ik den vorigen dag gezien had, voor mij stond. Ik deed alsof ik sliep, uit vrees dat hij heen zou gaan. Plotseling keerde hij zich om en liep hard weg. Dit maakte mij nog gemelijker en boozter en ik dacht: „Zie ik er dan reeds *zoo* uit, dat kleine kinderen bang voor mij zijn? Dan is er ook niet veel meer aan mij verloren. Zoo denkende sliep ik weer in; toen ik wat later op den middag wakker werd, voelde ik dat er iets op mijn borst lag. Weet ge wat dat was, Maarten?”

„O, als het u blijft, vertel verder!” riep deze.

„Maarten,” zeide de vader en zijne stem werd nog ernstiger, alsof hij over iets ging spreken, dat hem heilig was, „het was de helft van een groen buisje geheel nieuw, met glimmende knopen. De kleine jongen had het den vorigen dag gedragen; ik herinnerde het mij nog goed want ik had gezien dat hij zich telkens vol trots bekeken had. Nu lag het half doorgeknipt voor mij. Had ik den vorigen avond die geschiedenis niet gehoord, dan zou ik niet geweten hebben wat dit beteekende, maar nu wist ik het. Het knaapje had de geschiedenis letterlijk opgevat en uit liefde voor den Heiland, had hij in kinderlijken eenvoud zijn liefste kleedingstuk opgeofferd.

O, Maarten, bij het gezicht van dat groene buisje, zijn mij voor de eerste maal sedert langen tijd de oogen opengegaan, en heb ik weer kunnen gelooven, dat er een God was die Zich over mij, zondig en ellendig als ik was, bekommerde. Ik had om liefde gevraagd en door middel van dit kind zeide de Heer tot mij: „Ik heb u nog lief.” Het groene buisje heeft zooluide tot mij gesproken, dat ik nooit het oogenblik waarop ik het vond, vergeten zal.” —

Baas Winter zag de wijd geopende oogen niet, waarmede Maarten hem aanstaarde en hij bemerkte niets van de heftige aandoeningen, die de knaap ternauwernood meester kon blijven.

„Ik heb lang naar het knaapje gezocht,” ging Winter voort, „maar tevergeefs. Al kon ik hem niet danken, mijn Heiland, Dien ik had wedergevonden wel; mijn gansche ziel loofde den Heer voor Zijne onuitsprekelijke liefde en ontferming.

Aan den avond van dien dag zat ik onder een boom, niet meer wrevelig en bitter gestemd over anderen, maar vol droefheid en berouw over mijne eigene zonden. Het was mij, alsof de Heer Zelf mij riep en de Heiland zij geloofd: ik volgde die roepstem!

Na vele vergeefsche pogingen en omzwervingen, ben ik bij een tuinman in dienst gekomen; aan dien braven man heb ik veel te danken, hij heeft niet alleen goed zaad in zijn akker maar ook in mijn hart gezaaid. God geve, dat het honderdvoudige vrucht voortbrengt! Na eenige jaren heeft hij mij zijne lieve dochter tot vrouw gegeven en toen hij stierf, liet hij ons dit nette huis, en dezen heerlijken tuin na. Zoo heeft God mij in staat gesteld om uit dankbaarheid voor alles, wat Hij voor mij heeft gedaan, iets voor Hem te doen. En omdat het knaapje waarvan ik je vertelde in Gods hand de aanleiding was, tot mijn nieuw uit en inwendig leven, heb ik steeds een groote voorliefde behouden voor kinderen.”

„Vader,” zeide Maarten met bevende stem, „waren er — hertekoppen op de stalen knoopen van het buisje?”

Baas Winter sprong op. „Wat! Wat bedoel je? Heb ik je het buisje ooit laten zien?”

„Het was mijn buisje,” zeide Maarten zacht.

„Uw buisje?! Groote God — dan waart gij die kleine jongen?”

„Ja,” luidde het eenvoudige antwoord. In weerwil van de duisternis, omarmden die beiden elkander zóó vast en innig, alsof de een den ander niet meer los wilde laten.

„O Maarten, waart gij het werkelijk? Steek toch het licht aan, dat ik je kan zien!”

Er werd luid gescheld. Op hetzelfde oogenblik werd de deur van de groote kamer geopend; een stroom van licht viel in

het donkere vertrek. De kinderen en de dienstboden kwamen spoedig aanloopen en moeder zeide tot vader: „Ik heb al driemaal gescheld, wij zijn al lang klaar en wachten op u en Maarten, met het zingen van ons Kerstlied.”

Maarten kon van ontroering het schoone lied niet meê zingen, dat al de huisgenooten nu aanhieven, waarbij Leentjes heldere stem boven allen uitklonk.

Daarna deed vader Winter een kort gebed — zijne vrouw zag hem verbaasd aan; wat was er met hem gebeurd, dat hij zoo ontroerd was?

Hij nam Maarten bij de hand en bracht hem naar haar toe terwijl hij zeide: „Moeder, hoor wat God mij heeft laten zien. Onze Maarten is de knaap, die door Gods genade het middel tot mijne bekeering werd, hij was het, die mij zijn eigen buisje gaf!”

Juffrouw Winter zag eerst haar man en toen Maarten en Leentje aan zij begreep alles; toen drukte zij Maarten aan haar hart terwijl zij fluisterde: „Mijn lieve, lieve zoon, dat zijt ge al lang niet waar, maar nu op nog inniger wijze.”

Dankbaar en ontroerd stonden zij bij elkander; op eens verliet de vader de kamer en haalde het groene buisje. Hij legde het bij de Kerstgeschenken en zeide toen: „Wat wij onzen God uit liefde geven, dat schenkt Hij ons overvloedig weder.”

„Ja vader,” antwoordde Maarten; „dat heb ik ondervonden. Voor het weinige dat ik ter wille van den Heer Jezus deed, heeft Hij mij en ook Leentje, een vader, eene moeder, een tehuis en nog zooveel meer geschonken. Hoe zal ik Hem voor alles danken?”

„Door Hem altijd te blijven liefhebben en om Zijnentwil alle menschen,” sprak de vader op ernstigen toon. „Want de Heer Jezus zegt: „Zoo wat gij aan een van deze minsten gedaan hebt, dat hebt gij Mij gedaan.”
